

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : มาตรการค่าว่านาตรอิรักของสหประชาชาติ

ชื่อผู้เขียน : นายสมเกียรติ กมลพันธ์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา : 2545

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณบดี ทองใหญ่	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ สุรพันธ์ ทับสุวรรณ	
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤชณา ไวยสารวจ	

มาตรการค่าว่านาตรอิรักของสหประชาชาติเป็นผลมาจากการติดตามนิรบุคคลความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 661 เพื่อตอบโต้อิรักที่บุกยึดคูเวตในปี ค.ศ. 1991 มาตรการดังกล่าวได้กดดันให้อิรักถอนกำลังออกจากคูเวต ซึ่งแม้ว่าอิรักจะถอนกำลังออกจากคูเวตแล้วแต่สหประชาชาติยังคงดำเนินมาตรการต่อไป โดยมีการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์จากการกดดันให้มีการถอนทหารออกจากคูเวต เป็นการกดดันให้อิรักยินยอมให้คณะกรรมการผู้ตรวจสอบอาวุธของสหประชาชาติเข้าไปตรวจสอบและทำลายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงในอิรักอย่างไรก็ตามมาตรการค่าว่านาตรดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่ออิรักในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในด้านมนุษยธรรม ดังนั้นการพิจารณามาตรการค่าว่านาตรอิรักนั้นเราไม่สามารถพิจารณาในด้านการเมืองระหว่างประเทศได้เพียงด้านเดียว หากแต่ต้องพิจารณาถึงประเด็นด้านสังคม และมนุษยธรรมควบคู่ไปด้วย

วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ (1) เพื่อศึกษามาตรการค่าว่านาตรรวมทั้งบทบาทของสหประชาชาติที่มีต่ออิรัก และท่าทีการตอบโต้ของอิรักต่อมาตรการค่าว่านาตรและท่าทีของสหประชาชาติ (2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้มาตรการค่าว่านาตรอิรักของ

สหประชาชาติประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ (3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์
และคาดการณ์ถึงการดำเนินการค่าว่านาตรอิรักของสหประชาชาติว่าจะประสบความ
สำเร็จหรือไม่ ในช่วงระยะเวลา ก่อนสิ้นสุดปี ก.ศ. 2002

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. มาตรการค่าว่านาตรอิรักของสหประชาชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อกดดันให้อิรัก
ยินยอมให้คณะผู้ตรวจสอบอาวุธของสหประชาชาติเข้าไปตรวจสอบและทำลายอาวุธที่มี
อำนาจการทำลายล้างสูงในอิรัก โดยสหประชาชาติร่วมกับสหรัฐอเมริกาได้ดำเนินการ
กดดันอิรักในทุก ๆ ด้าน ทั้งการปิดล้อมการนำเข้าและส่งออกสินค้า การกำหนดเขตห้าม
บินเหนืออ่อนน้ำน้ำมันฟ้าอิรัก เพื่อกดดันให้รัฐบาลอิรักยินยอมดำเนินการตามความต้องการ
ของสหประชาชาติ นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังได้มีความพยายามในการสนับสนุนกลุ่ม
ต่อต้านรัฐบาลอิรักให้โกรนลั่มประท้วงที่บีชดัม สุสเซน อีกด้วย

ในขณะที่ฝ่ายอิรักได้ปฏิเสธที่จะดำเนินการตามมาตรการค่าว่านาตร
ของสหประชาชาตินอกจากนี้ยังได้แสวงหาแนวร่วมเพื่อที่จะต่อต้านและเรียกร้องให้มี
การยกเลิกมาตรการค่าว่านาตร และยังได้มีการโ久มตีมาตรการค่าว่านาตรว่าส่งผลกระทบ
ต่อสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของชาวอิรักอย่างรุนแรง

2. มีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อความสำเร็จของมาตรการค่าว่านาตรอิรักของ
สหประชาชาติ ประกอบด้วยปัจจัยทางการเมืองทั้งภายในอิรักและในสหประชาชาติและ
สังคมโลก ปัจจัยทางเศรษฐกิจโลก ปัจจัยทางด้านมนุษยธรรม ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้นอก
จากจะมีผลต่อความสำเร็จหรือไม่ของมาตรการค่าว่านาตรแล้วยังมีผลต่อความชอบธรรม
ของมาตรการอีกด้วย

3. สหรัฐอเมริกามีความพยายามใช้ชี้ดินของสหประชาชาติภายในมาตรการค่าว่านาตร
อิรักเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายต่างประเทศเพื่อรองรับความเป็นเจ้าของตนเอง
ในขณะที่ประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ ได้แสดงท่าทีต่อต้านเรื่องนี้ เปรียบได้กับการที่ประเทศ
มหาอำนาจต่าง ๆ ได้ใช้อิรักเป็นเวทีในการประลองกำลังและ蚕食อำนาจระหว่างกัน

4. มาตรการคว่ำบาตรมีแนวโน้มที่จะหมายความชอบธรรมลงไป มีการเรียกร้องให้มีการยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรเพิ่มขึ้น ทำให้สหรัฐอเมริกาได้มีการผูกประดิษฐ์อาวุธและมาตรการคว่ำบาตรอิรักเข้ากับประดิษฐ์การต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับมาตรการคว่ำบาตรต่อไป

แม้ว่าอาวุธที่มีอำนาจการทำลายล้างสูงในอิรักจะเป็นอันตรายต่อความมั่นคงระหว่างประเทศก็ตามแต่ความพยายามกดดันโดยใช้มาตรการคว่ำบาตรต่ออิรักได้ส่งผลกระทบที่รุนแรงต่อกุญแจพืชิตของชาวอิรักอย่างรุนแรง ทำให้จำเป็นต้องมีการทบทวนมาตรการดังกล่าวต่อไป

Sanction on Iraq is resulted of United Nations Security Council (UNSC) Resolution 661 response invasion and occupation of Kuwait by Iraq in 1990. This sanction press Iraq to end and to restore the sovereignty, independence and territorial integrity of Kuwait. Although, Iraq have withdraw their forces from Kuwait, United Nations (UN) is still proceed sanction against Iraq but change objective to establishing the objective of universal elimination of weapon of mass destruction which include nuclear, missiles, chemical and biological weapons. However, sanction against Iraq has many impacts not only on political issues but also on humanitarian issues. Thus, we have to consider sanction from both in political view and social and humanitarian view.

The purposes of this research were: (1) to study UN sanction and roles of UN against Iraq and Iraq's reaction and roles on UN sanction. (2) To study factors which impact success of UN sanction against Iraq. (3) To study, analyze and foresee the feasibility of success of UN sanction implementation before 2002.

The major conclusions of the study are:

1. United Nations have blockaded and controlled Iraq's import-export according to UNSC resolution 661 and 687. Besides, UN with collaborative with United States of America (USA) and United Kingdom (UK) have established "no-fly zone" over northern and southern part of Iraq in order to protect and support Iraq government oppositions like Kurdish and Shiite. These measure will force Iraq government to follow UN requesting which include allowing UN inspector continue their work in Iraq, declaring and eliminating Iraq's weapons of mass destruction. Furthermore, USA has supported Iraq government opposition to overthrow Saddam Hussein regime and government.

Iraq has denied following UN's measure. Moreover, Iraq government has been seeking allies to support their requesting to lift sanction. Iraq has tried to criticize UN sanction by linking sanction and humanitarian issues.

2. There are many factors effect the success of UN's sanction against Iraq include Iraq's Domestic Politics, Economics, Social and Humanitarian, Politics in Arab world and Middle East country, Politics in UN and UNSC, world economic and world's humanitarian trend. These factors not only effect to the success of sanction but also effect to a legitimacy of sanction.

3. USA has tried to use UN as a one of foreign policy tools in order to maintain their hegemonic status. However, other great-power like Russia, China does not satisfy with USA role and try to counter and resist by supporting Iraq. It likes great-power use Iraq as a political arena to balancing their power.

4. UN sanction trend to loose legitimacy and Iraq's requesting to lift sanction has been supported from more country. However, USA try to link Iraq government and terrorist group in order to remain sanction legitimacy.

Although, Iraq's weapons of mass destruction is a threat of peace and security both in Middle East and the world but sanction and trying to eliminate Iraq's weapons of mass destruction has fatal humanitarian impact. So, we have to review sanction and its impact again.